

İDARELERİN ZİMNEN REDDETTİĞİ İDARİ BAŞVURULARDA VE YAZILI İDARİ İŞLEMLERDE İDARİ YARGIDA DAVA AÇMA SÜRESİNİN NASIL ETKİLENECEĞİNE İLİŞKİN DANIŞTAY İÇTİHATLARI BİRLEŞTİRME KURULU KARARI 19 HAZİRAN 2022 TARİHİNDE RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANARAK YÜRÜRLÜĞE GİRDİ.

19/06/2022 tarih ve 31871 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2021/2 Esas ve 2022/1 Karar Numaralı Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu Kararı ile dava açma sürelerinin zımnî ret durumunda ve yazılı idari işlemlerde dava açma süresinin belirtilmediği hallerde Danıştay dava daireleri ve kurulları arasındaki aykırılıkların giderilmesi hususları kapsamlı incelenmiştir. İşbu bilgi notunda ("**Bilgi Notu**") idari yargıda dava açma süresinin yukarıda belirtilen durumlarda ne şekilde etkilenebileceğine ilişkin yayımlanan güncel karar ışığında önemli hususlara yer verilmiştir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

- (i)** Danıştay Başsavcısı mütaalasında özel dava açma süresine tabii olan ancak başvuru yollarının gösterilmemesi sebebiyle süresinde açılmayan davalarda genel dava süresinin işletilerek davanın süresinde açılıp açılmadığına yönelik yaklaşımının hak arama özgürlüğü ve idari istikrar arasındaki dengeye uygun düştüğü değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, **uyuşmazlık genel dava açma süresine tabii ise 30/60 genel dava sürelerinin uygulanması, özel dava açma süresine tabii ise idari işlemde bilgi verilmemesi ya da yanıtıcı bilgi olması durumunda idari işlemin tebliğinden itibaren 30/60 genel dava açma sürelerinin uygulanması** doğrultusunda içtihatların birleştirilmesine karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir.
- (ii)** Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu, yazılı idari işlemlerde gerek Anayasa'da gerekse kanunda ilgililere istedikleri zaman dava açabilecekleri bir serbestlik tanımamış olduğuna, idari işlemlerin belirli bir süre sınırlaması olmaksızın süreklilik arz edecek şekilde makul olmayan sürelerde dava edilebilme olasılığının bulunmasının kamu hizmetlerinin işleyişini aksatacağına şüphe bulunmaması gerektiğini vurgulayarak **yazılı idari işlemde süre ve başvuru yolları gösterilmemiş olsa da 30 ve 60 günlük genel dava açma süresinin uygulanması gerektiği** sonucuna varmıştır.

- (iii) Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun dava açma sürelerine ilişkin farklı kararlardaki bakış açılarını gerekçelendirerek idari istikrar ve hak arama özgürlüğü arasında bir denge olması gerektiğinin altını çizmiştir. Anayasa 40. Maddesi hükmü uyarınca **özel dava açma süresine tabi olmasına rağmen, bu hususun işlemde veya yazılı bildirimde açıklanmaması durumunda dava konusu işlemin tebliği tarihinden itibaren özel dava açma süresinin değil, genel dava açma süresinin uygulanması gerektiği** yorumunun bu hassas dengeyi sağlayabileceğini ve hak aramada davacıya aşırı külfet yüklenmediği sonucuna varmıştır.
- (iv) Zimni redde ilişkin ise Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu, **dava açma süresinin kararlarda çoğunlukla işletilerek dava açma süresinin hesaplandığı, aksi kararların oldukça az sayıda olduğu bu sebeple süregelen aykırılık bulunmadığından içtihat birleştirilmesine gerek olmadığına** karar verilmiştir.

Dava Açma Süresinin Gösterilmediği İdari İşlemlerde Danıştay Dairelerince Özel Dava Açma Süresinin Uygulandığı Karar Örnekleri

- Danıştay 8. Dairesince incelenen dosyada (*E:2011/1456, K:2011/2671*), özel dava açma süresine tabii bir davada dava açma süresinin gösterilmediği ödeme emrinin iptali isteminde özel dava açma süresinin geçmesi sebebiyle idare mahkemesi tarafından verilen ret kararı onanmıştır.
- Danıştay 14. Dairesince incelenen dosyada (*E:2016/662, K:2017/4012*), özel dava açma süresine tabii bir davada dava konusu taşınmazın yıkımına ilişkin dava açma süresinin gösterilmediği Belediye Başkanlığı işleminin iptali isteminde özel dava açma süresinin geçmesi sebebiyle davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenemeyeceği belirtilerek idare mahkemesinin iptal kararının yeniden değerlendirilmesi gerektiği belirtilerek bozulmuştur. Sonrasında idare mahkemesinin bozmaya uyma ile verdiği karara karşı yapılan karar düzeltme istemi de Danıştay 6. Dairesince reddedilerek başvuru merci ve süresi gösterilmeyen yazılı bildirimde özel dava açma süresinin işletilmesi yönünde karar verilmiştir.

Dava Açma Süresinin Gösterilmediği İdari İşlemlerde Danıştay Dairelerince Genel Dava Açma Süresinin Uygulandığı Karar Örnekleri

Genel Dava Süresine Tabi Uyuşmazlıklar

- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca incelenen (*E:2017/2905, K:2019/857*) davacının devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılmasına ilişkin dosyada idare mahkemesinin süre itirazını yerinde bulmayarak esasa ilişkin verilen kararın bozulması neticesinde idare mahkemesinin direnmesi sonucunda genel dava açma süresinin ilgililerle bilinmesi gerektiği bu sebeple genel dava açma süresinin kaçırılmasının kabul edilemeyeceği belirtilerek karar bozulmuştur.

Özel Dava Süresine Tabi Uyuşmazlıklar

a. 6183 Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun

- Danıştay 10. Dairesince incelenen dosyada (*E:2016/15899, K:2017/2799*), genel dava açma süreleri dışında ayrı dava açma süreleri öngörülmüşse, idari işlemlerin dava açma süreleri

gösterilmedikçe özel dava açma sürelerinin uygulanmasına olanak bulunmadığı, 60 günlük genel dava açma süresinin uygulanması gerektiği belirtilerek idare mahkemesinin süre ret kararı onanmış ve karar düzeltme istemi reddedilmiştir.

- Danıştay 6. Dairesince incelenen dosyada (*E:2019/7187, K: 2019/4409*, dava konusu iptali istenen ödeme emrinde özel dava açma süresinin gösterilmediğinden genel dava açma süresi 60 gün içinde açılan davanın süre aşımı nedeniyle reddeden idare mahkemesinin kararı bozulmuştur. Bozma kararına da uyulmuştur.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca incelenen dosyada (*E: 2012/1402, K: 2014/2629*), dava konusu iptali istenen ödeme emrinde özel dava açma süresinin gösterilmediğinden, işlem tebliğ tarihinden itibaren genel dava süresinde davanın açıldığı ve davanın süresinde olduğunun kabulü gerekçesiyle davanın süre aşımı reddi yönündeki ısrar kararı bozulmuştur.

b. 5510 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca incelenen dosyada (*E: 2012/2620, K: 2014/4054*), dava konusu idari para cezasının iptali istemine ilişkin, özel dava açma süresinin gösterilmemiş ve de tebliğde 60 günlük dava açma süresinde idare mahkemesinde dava çalışabileceği belirtilerek davacının yanıtlanmış olması sebebiyle açılan davanın genel dava süresinde olduğu ve davanın süre aşımı nedeniyle reddi yolundaki ısrar kararı bozulmuştur.

c. 2872 Çevre Kanunu

- Danıştay 14. Dairesince incelenen dosyada (*E: 2015/3092, K: 2018/717*), dava konusu idari para cezasının iptali istemine ilişkin, özel dava açma süresinin gösterilmemiş olması sebebiyle açılan davanın genel dava süresinde olduğu tespitiyle esasa ilişkin karar veren idare mahkemesinin kararı onanmıştır.

d. 213 Vergi Usul Kanunu

- Danıştay 3. Dairesince incelenen dosyada (*E: 2016/14480, K: 2017/4567*), dava konusu vergi ve cezasının iptali istemine ilişkin temyiz incelemesinde tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde dava açılması yönünde bilgi içermeyen uzlaşmanın vaki olmadığına ilişkin tutanak dikkate alınmamış ve genel dava açma süresi içinde açılan davada süre aşımı bulunmadığı gerekçesiyle vergi mahkemesinin kararı bozulmuştur.

e. 2577 İdari Yargılama Usulü Kanunu 20/A

- Danıştay İdari Dava Kurulunca incelenen dosyada (*E: 2015/2783, K: 2017/4274*), su tahsisi ihalesinin iptal edilmesi için yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptalinde davacının ihaleyi öğrendiği tarihten itibaren 60 gün içinde dava açmaması nedeniyle süre aşımından ret kararı idare mahkemesinin ısrarı sonucunda onanmıştır.

f. Acele Kamulaştırma İşlemleri

- Danıştay İdari Dava Kurulunca incelenen dosyada (E: 2018/2553, K: 2018/4653), Bakanlık Kurulu kararının iptali istemiyle açılan davada acele el koyma kararı davacıya tebliğ edilse de 30 gün içinde dava açılabilmesi şerhi olmadığından ve davanın 60 günlük genel dava açma süresinde açılmaması sebebiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddi kararı onanmıştır.

g. 6306 Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca alınan Cumhurbaşkanlığı kararları

- Danıştay İdari Dava Kurulunca incelenen dosyada (E: 2018/4334, K: 2018/5459), risk alan ilan edilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının iptali istemindeki davada süre aşımı reddinin temyiz incelenmesinde Bakanlar Kurulu kararı özel olarak tebliğ edilmediğinden dolayı özel dava açma süresi değil, davacının öğrenme tarihinden itibaren genel dava açma süresinde açılması gerektiği kanısına varılarak karar bozulmuştur.

h. 2577 İdari Yargılama Usulü Kanunu 20/B

- Danıştay 2. Dairesince incelenen dosyada (E: 2015/3801, K: 2015/10789), merkezi sınavlara ilişkin uyuşmazlıkta özel dava açma süresi ve kanun yolunun gösterilmemesi nedeniyle 10 günlük dava süresi yerine 60 günlük genel dava açma süresinin uygulanması sonucuna varılmış ve idare mahkemesinin aksi yöndeki kararı bozulmuştur.

Dava Açma Süresinin Gösterilmediği İdari İşlemlerde Danıştay Dairelerince Genel veya Özel Dava Açma Süresinin Uygulanmadığı Karar Örnekleri

- Danıştay 4. Dairesince incelenen dosyada (E:2021/1474, K: 2021/1782), tebligatta ihbarnamelere karşı başvurulabilecek idari ve yargısal yollar ile süreler belirtilmediğinden idare mahkemesinin 30 günlük özel sürenin geçmesi sebebiyle davanın süre aşım yönünden reddi yönündeki kararın bozulmasına karar verilmiştir.
- Danıştay 5. Dairesince incelenen dosyada (E:2019/6328, K: 2021/486), kamu görevinden çıkarılmasına ilişkin işlemin iptali isteminde temyiz başvurusu üzerine başvuru merci ve süresi bildirilmeyen işlemlerin ilgisine tebliğinin dava açma süresini başlatmayacağı, dava açma süresinin geçmesinden sonra açılan bu davaların süre aşımı yönünden reddedilmemesi gerektiği ve hangi kanun yolları ve mercilere başvurulabileceğinin ve dava açma süresinin belirtilmesi gerektiğinden bahisle istinaf dairesinin kararının bozulmasına karar verilmiştir.

Zimnen Reddedilen İşlemlerde Dava Açma Süresinin İşletilmediğine Yönelik Karar Örnekleri

- Danıştay 10. Dairesince incelenen dosyada (E: 2018/3979, K: 2020/3931), patlama sonucu yakınlarının hayatını kaybetmesi nedeniyle manevi tazminat istemiyle açılan davada idare mahkemesince daha önce açılan davaya ait dilekçenin davalı idareye tevdiine ilişkin mahkeme kararının idareye tebliğinden itibaren zimni ret süresinde dava açılması gerektiği yolunda süre aşımından reddine karar veren idare mahkemesi kararı bozulmuştur. Karar düzeltmede bahsi geçen mahkeme kararında hangi usulün takip edileceği ve zimni ret

durumunda ne olacağına yönelik bilgiler verilmediğinden dolayı idare mahkemesinin kararı bozulmuştur.

- Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunca incelenen dosyada (E: 2018/1049, K: 2018/940), tahakkuk ettirilen özel tüketim ve katma değer vergilerine ve para cezalarına vaki itirazın zımnen reddine ilişkin işlemin iptali isteminde vergi mahkemesince idarenin 30 günde cevap vermeyerek zımnen reddettiği dolayısıyla zımni retten itibaren 30 gün içinde davanın açılmadığı gerekçesiyle süre aşımı nedeniyle davanın reddine ilişkin karar karar düzeltmede yol ve sürenin açıkça gösterilmesine rağmen itiraz üzerine idari makamın sukutunda ne olacağının açıkça belirtilmediği sebep gösterilerek bozulmuştur.

Zımnen Reddedilen İşlemlerde Dava Açma Süresinin İşletildiğine Yönelik Karar Örnekleri

- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca incelenen dosyada (E: 2019/857, K: 2019/6576), idari para cezasının ödenmesine ilişkin işlemin iptali isteminde itirazdan itibaren 60 günlük zımni ret süresinin akabinde ikinci 60 günlük sürede en geç dava açılması gerekirken daha geç açılan davanın reddine karar veren idare mahkemesinin kararının temyizinde karar bozulmuş ancak idare mahkemesince bozma kararına uyulmayarak ısrar edilmiş ve ısrar kararı onanmıştır.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca incelenen dosyada (E: 2019/857, K: 2019/6576), yandal sınavına katılan davacının hatalı soruların değerlendirme dışı bırakılarak sınav sonucunun tekrar değerlendirilmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada idare mahkemesi sınav sonucunun öğrenildiği tarihten itibaren 10 gün içinde dava açılması gerektiği ve süre aşımı yönüyle verdiği ret kararı 10 günlük itiraz sürecinden sonra idarenin cevap vermediği ve zımni ret durumunun olduğu sebebiyle idare mahkemesinin kararı onanmıştır.

Nihayetinde, yukarıda gösterildiği şekilde Danıştay Dairelerince farklı şekillerde yorumlanan kararlar Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu gündeme alınmış; yapılan inceleme neticesinde alınan 2021/2 Esas ve 2022/1 Karar Numaralı Kararı ile;

*Özel veya genel dava açma süresine tabii yazılı bildirilen işlemlerde dava açma süresi belirtilmemişse genel dava açma süresi uygulanacağı içtihat edilmiş,

*Zımni ret içeren işlemlerde ise zımni redde ilişkin sürenin işletilerek dava süresinin hesaplanması yolunda kararlar bakımından ise, içtihat birleştirilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

İşbu bilgilendirme notu içerisinde yer alan değerlendirmeler hukuki tavsiye ya da hukuki görüş niteliği teşkil etmemekte olup, bu değerlendirmelerden ötürü herhangi bir şekilde Aksu Çalışkan Beygo Avukatlık Ortaklığı'na sorumluluk tahmilî mümkün değildir. Bu bilgi notunun kapsamındaki soru ve sorunlarınız bakımından hukuki danışman görüşü alınması tavsiye edilir.

Ayrıntılı bilgi için bizimle temasa geçebilirsiniz.

F. CEM KESER

Ortak Avukat

Cem.keser@aschukuk.com

ERSİN BERK USUK

Avukat

Ersin.usuk@aschukuk.com

ASChukuk
AKSU ÇALIŞKAN BEYGO AVUKATLIK ORTAKLIĞI

Esenteppe Mh. Harman 1 Sk. No 5 Harmancı Giz
Plaza Kat 3-8-15-16 34394 Şişli - İstanbul

+90 212 284 98 82
+90 212 284 98 83
+90 212 279 63 32
info@aschukuk.com

www.aschukuk.com